

De heer Jo Vandeurzen
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Ellipsgebouw
Koning Albert II-laan 35 bus 90
B-1030 BRUSSEL

contactpersoon

Gunter Naets
gnaets@serv.be

ons kenmerk

SARWGG_Raad_20170126_EVA Gezinsbijslagen_ADV_DEF

Brussel

26 januari 2017

Advies over het ontwerp van decreet tot oprichting van een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid, tot vaststelling van vergunningsnormen voor private uitbetalingsactoren en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin

Mijnheer de minister

Op 3 januari 2017 ontving de SAR WGG uw vraag om advies over het ontwerp van decreet dat de organisatie regelt van het uitbetalingslandschap van de Vlaamse kinderbijslag ('het Vlaamse groeipakket'). De operationele uitbetalingsfunctie zal uitgevoerd worden door een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap en maximaal vier daartoe vergunde private uitbetalingsactoren. De EVA 'Vlaams Agentschap voor de uitbetaling van toelagen in het kader van het gezinsbeleid' treedt ook op als overkoepelend orgaan van de verschillende uitbetalingsactoren.

De memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet spreekt van een reductie van het aantal kinderbijslagfondsen omwille van kostenefficiëntie en kondigt eveneens een (financiële) responsabilisering van de uitbetalingsactoren aan. De raad steunt deze beweging maar slechts op voorwaarde dat de uitbetaling van het Vlaamse groeipakket minstens even performant en nauwkeurig blijft verlopen als vandaag. Het is voor de raad een basisvereiste dat alle gezinnen in Vlaanderen ook na 2019 kunnen blijven rekenen op een stabiele, correcte en stipt betaalde kinderbijslag.

Daarnaast hebben ook de kinderbijslagfondsen nood aan duidelijkheid over hun taken in de toekomstige organisatie van de uitbetaling van toelagen in het kader van het gezinsbeleid. Momenteel leven er bij de werknemers van de fondsen immers veel vragen betreffende hun werkzekerheid, arbeidsvoorwaarden, vestigingsplaats,

Meer evenwichtige samenstelling van het beheersorgaan van de EVA

De raad van bestuur van de EVA zal bestaan uit gemandateerden namens de Vlaamse regering, de gedelegeerde bestuurder van het agentschap, vertegenwoordigers van de vergunde private uitbetalingsactoren en wordt aangevuld met onafhankelijke bestuurders/experten. Een vertegenwoordiger van Kind en Gezin zetelt met raadgevende stem.

Het is voor de SAR WGG belangrijk dat het beheersorgaan van de EVA evenwichtig samengesteld is. Dit betekent binnen het beleidsdomein welzijn, volksgezondheid en gezin dat ook gebruikers betrokken worden. Het uitbetalingsmechanisme moet zodanig ontwikkeld worden dat de noden en behoeften van de gebruikers structureel meegenomen worden. Daarvoor missen we in de samenstelling van de raad van bestuur van de EVA een rol voor de gezinsorganisaties.

De SAR WGG adviseert ook om namens de publieke uitbetalingsactor een bijkomende bestuurder toe te voegen. Dit geeft zowel de private als publieke uitbetalingsfondsen medezeggenschap maar ook medeverantwoordelijkheid voor het beleid op het vlak van de uitbetaling van het Vlaamse groeipakket.

Onevenwicht tussen de publieke en private uitbetalingsactoren

In het ontwerp van decreet worden de opdrachten en werkingsvoorwaarden van de private uitbetalingsfondsen uitgebreid beschreven. Zo vindt de raad het positief dat een uitbetalingsactor geen voorwaarden of voordelen mag koppelen aan aansluiting. Het is echter onevenwichtig dat voor het publieke fonds een dergelijk governance model niet uitgewerkt is. De raad vraagt daarom in het decreet voor het publieke uitbetalingsfonds bepalingen op te nemen over onder meer de positionering van het controlesysteem, de externe doorlichting en evaluatie op basis van een uitgeschreven opdracht, de transparante scheiding van publieke kosten en boekhouding en dezelfde spelregels voor extra inkomsten of bijdragen voor alle fondsen.

De raad verwacht steeds een duidelijke scheiding tussen de taken van het agentschap als publieke uitbetalingsfonds en als overkoepelend orgaan van de verschillende fondsen. Bijvoorbeeld in het geval van de klachtendienst of het auditcomité kan deze dubbele rol anders problemen opleveren.

Een ander onevenwicht in de ontwerptekst situeert zich bij de evaluatie na vier jaar werking van de nieuwe uitbetalingsstructuur. De raad leest dat de Vlaamse regering op basis van die evaluatie kan beslissen om in de toekomst de uitbetaling van toelagen in het kader van het gezinsbeleid exclusief door het agentschap te laten uitvoeren. Deze verwoording is eenzijdig en ondermijnt de objectiviteit. Een andere optie, namelijk het continueren van de private uitbetalingsfondsen, wordt niet vermeld. De raad verwacht dat in het decreet en de communicatie hierrond alle alternatieven volwaardig gerespecteerd worden tot na de evaluatie.

Het is eveneens belangrijk de objectieve vergelijkbaarheid tegen de eerste evaluatie in 2023 voor te bereiden. Daarom moeten de uitbetalingsactoren reeds in de overgangperiode grote transparantie aan de dag leggen. Daarnaast benadrukt de raad dat vanaf 2019 de rol van FAMIFED overgenomen moet worden om degelijke statistieken aan te leveren over de volledige Vlaamse kinderbijslag. Deze gegevens zijn noodzakelijk om het kinderbijslagbeleid op regelmatige basis te monitoren en waar nodig bij te sturen.

Bezorgdheid over de impact op kwetsbare gezinnen

De raad betreurt ten eerste dat de Vlaamse regering reeds voor de afronding van de volledige armoedetoets bij de conceptnota 'Voor elk kind en elk gezin een groeipakket op maat' verdere operationele keuzes inzake de kinderbijslag maakt. Zonder een grondige armoedetoets is het immers onmogelijk om de effecten van deze keuzes op armoede in te schatten. We vragen daarom de uitgebreide armoedetoets spoedig verder uit te voeren alvorens het decreet definitief goed te keuren en de voorstellen bij te sturen indien de resultaten van de toets onbevredigend zijn.

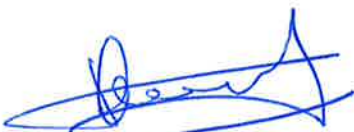
Volgens de raad kunnen verschillende van de voorstellen uit voorliggend ontwerpdecreet wel degelijk een impact hebben op kwetsbare gezinnen en de non take-up van gezinsbijslagen. Ten eerste is het onduidelijk of gezinnen die reeds in het kinderbijslagsysteem zitten, in het nieuwe systeem zelf expliciet moeten kiezen voor een bepaald uitbetalingsfonds of dat hun aansluiting automatisch verdergezet wordt bij het huidige fonds. Ook voor gezinnen die nieuw instappen na 1/1/2019 is niet duidelijk welke acties ze zelf moeten ondernemen en welke verantwoordelijkheid de uitbetalingsfondsen en de andere actoren (eerstelij, Zorginspectie, ...) hebben om non-take up tegen te gaan.

Ten tweede stelt de raad zich vragen bij de aangekondigde oprichting van een loketfunctie voor de Vlaamse kinderbijslag. Indien een (nieuwe) loketfunctie uitgerold wordt, moet eerst nagegaan worden – onder andere door gebruik te maken van de resultaten van de armoedetoets – welke de meest logische en laagdrempelige toegangspoort zou zijn voor informatie en begeleiding rond de kinderbijslag. Het is belangrijk dat de laagdrempelige toegangspoort ook voldoende financieel ondersteund wordt.

Naast de oprichting van een (nieuwe) loketfunctie voorziet het ontwerpdecreet in een klachten- en bemiddelingsdienst en een sociale inspectie- en begeleidingsdienst. Ook hierbij is het voor de raad erg belangrijk dat alle gezinnen op een eenvoudige manier toegang blijven vinden tot de juiste informatie en dienstverlening. De raad vraagt zich af waar gezinnen terecht kunnen indien ze een beslissing dienen aan te vechten.

Tot slot vraagt de SAR WGG om de eindselectie van de private kinderbijslagfondsen snel op te starten, aan de hand van een lastenboek met in het ontwerpdecreet beschreven objectieve vergunningsnormen en rekening houdend met voorgaande outcomeresultaten per fonds. Dit om te voorkomen dat te lange onzekerheid leidt tot het uitstellen van de nodige voorbereidingen voor een performante uitvoering van het Vlaamse groeipakket vanaf 2019.

Vriendelijke groet

Jan De Maeseneer
voorzitter

Gunter Naets
secretaris